

เทศน์เช้า วันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๕๗

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

กรณีอย่างนี้ถ้าคนมีประสบการณ์มันเป็นเรื่องหนึ่ง ถ้าคนมองการณ์ไกล เพราะเราอยู่ใน เหตุการณ์อย่างนี้มาตั้งแต่สมัยหลวงปู่มั่น หลวงปู่มั่นเวลาท่านเสียไป เขาพิมพ์ประวัติหลวงปู่มั่น หลายเวอร์ชันมากเลย แล้วหลวงปู่เจี๊ยะเป็นคนเล่าให้ฟัง หลวงปู่เจี๊ยะไปบอกสมเด็จพระมหาวิรวงศ์ว่า ของอย่างนี้แจกไม่ได้

สมเด็จพระมหาวิรวงศ์ถามหลวงปู่เจี๊ยะว่า ทำไมถึงแจกไม่ได้ ก็ประวัติหลวงปู่มั่น แล้วพระที่ พิมพ์หนังสือก็เป็นพระที่อยู่กับหลวงปู่มั่นทำไมจะแจกไม่ได้

หลวงปู่เจี๊ยะบอกว่า ถ้าแจกหนังสือนี้ไปแล้ว ถ้าคนภาวนาเป็นไปข้างหน้าจะหาว่าหลวงปู่ มั่นได้แค่สมาธิ เพราะคนเขียนถึงได้แค่สมาธิ ก็เขียนแค่สมาธิเท่านั้น

ฉะนั้น พอสมเด็จพระมหาวิรวงศ์ได้ยินอย่างนั้น เออ! เห็นด้วย ก็เลยไม่ให้แจก

ไม่ให้แจกแต่ก็พิมพ์มาแล้ว เขาก็เลยแจกขึ้นมา พอแจกขึ้นมาแล้วใครไม่เคยเห็น ใครไป เห็นเข้าก็ตื่นเต้น ก็ทิ้งไป เพราะมันเป็นสิ่งที่เป็นสมมุติบัญญัติ สมมุติบัญญัติคือเป็นตรรกะที่เรา เข้าใจได้ไง

แต่ถ้ามันเป็นสัจจะความจริงมันเหนือโลก มันเหนือโลก จินตนาการไม่ได้ ถ้าจินตนาการ ไม่ได้ แต่สิ่งนั้น ดูการรื้อค้น ค้นคว้ามาจากองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระ สัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมขึ้นมา “จะสอนใครได้หนอ จะสอนใครได้หนอ”

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรารธนามารื้อสัตว์ขันธ์สัตว์นั้น องค์สมเด็จพระสัมมาสัม พุทธเจ้าสร้างสมบุญญาธิการมา เป็นศาสนานะ เทศน์สอนเทวดา เทศน์สอนพรหมได้หมด แต่ท่าน ว่า “จะสอนใครได้หนอ จะสอนใครได้หนอ” เพราะมันลึกลับมหัศจรรย์ไป คำว่า “มหัศจรรย์” เห็นไหม

เขาว่าธรรมะเป็นธรรมชาติ ธรรมะเป็นธรรมชาติ สัจจะ ธรรมชาติมันแปรปรวนของมันไป แต่ถ้าเป็นธรรมาก็เป็นธรรมชาติอันหนึ่ง ถ้าธรรมะเป็นธรรมชาติ เราก็เข้าใจได้ใช่ไหม เราเข้าใจได้ว่าธรรมะเป็นธรรมชาติ ธรรมะเป็นธรรมชาติ เราเข้าใจสิ่งนี้ได้ แต่เวลาถ้ามันเหนือโลก ขึ้นไป มันเหนือขึ้นไปมันทำอะไร ถ้ามันเป็นตามความเป็นจริง นี่เพราะมันเข้าใจได้ไง พอความเข้าใจได้ของคน ว่าธรรมะเหนือโลกๆ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ายังว่ามันลึกลับมหัศจรรย์ขนาดนั้น

ฉะนั้น สิ่งที่ว่าเวลาสมเด็จพระสังฆราชท่านเห็นด้วยว่า ต่อไปภายภาคหน้า ถ้าคนภาวนาเป็น หรือคนเข้าใจสิ่งนี้ได้ ก็ว่าหลวงปู่ท่านมีวุฒิภาวะแค่นี้เองหรือ นี่เขาก็ไม่ให้แจกกัน ไม่ให้แจกในงาน แต่มันแจกมา พอถึงสุดท้ายก็แจกมา แล้วเราไปเจอสถานะแบบนั้น ใครไปรื้อค้นมาสมัยที่เขามาพิมพ์ตอนหลัง เขามาแจกทีหลังกัน ใครไปเห็นเขาก็ตื่นเต้น

อันนี้ก็เหมือนกัน สิ่งที่ว่า ถ้าโกมันได้พลอย นี่เพราะความไม่รู้ เราพูดไว้ใน “เสียงธรรม หลวงตา” เห็นไหม ถ้าไม่รู้แขวนไว้ก่อน ถ้าเราไม่รู้นะ แขวนไว้ก่อน อย่าด่วนวิจารณ์ อย่าด่วนวิจารณ์ อย่าด่วนมาตีความ อย่าด่วนทำ ภาวนาให้ถึงนั้นเถอะ

เวลาหลวงตาท่านเรียนจบถึงเป็นมหา แล้วพอเป็นมหา อยากออกประพฤติปฏิบัติ ก็ยังไม่แน่ใจว่ามรรคผลจะมีจริงหรือเปล่า เวลาไปหาหลวงปู่ หลวงปู่บอกว่าคุณพานมันอยู่ที่ไหน นิพพานมันอยู่ในหัวใจของสัตว์โลกไม่ได้อยู่ที่เรธาตุต่างๆ ไม่ได้อยู่ที่สิ่งใดเลย ธรรมะเป็นธรรมชาติมันวางไว้ ให้มันเป็นความจริงขึ้นมา แล้วสิ่งที่เราศึกษามาแล้วให้สไล่นชักไว้ แล้วลั่นกุญแจไว้อย่าให้มันออกมา

แล้วปฏิบัติไป พอปฏิบัติไปนะ ถ้าถึงที่สุด นี่หลวงปู่ท่านพูดไว้ก่อนว่า ถ้าปฏิบัติไปถึงที่สุดแล้ว สัจธรรมที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ธรรมวินัยที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเทศนาว่าการไว้ในพระไตรปิฎก กับ การประพฤติปฏิบัติของเรามันจะเป็นอันเดียวกันเลย

ฉะนั้น เวลาหลวงตาท่านไปหาหลวงปู่ท่านก็ยังสงสัยอยู่ หลวงปู่ท่านก็แจกแจง แล้วท่านก็ดูแลรักษามา หลวงตาท่านก็ยังมีแนวคิดของท่าน ทุกคนคนเกิดมามันต้องมีทัศนคติของแต่ละคนไม่เหมือนกัน มันก็เป็นไป มันก็เรื่องธรรมดา

แต่เวลาปฏิบัติไปถึงที่สุด เวลาหลวงปู่มันท่านดูแลมาๆ หลวงตาท่านก็ยังคงคิดว่า เที่ยงกันมาประจำ “ถ้าสัมมาสมาธิถ้ามันไม่เป็นสมาธิมันจะเกิดปัญญาขึ้นมาได้อย่างไร”

หลวงปู่มันบอกว่า “สัมมาสมาธิขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามันไม่มีสมุทัยปนเวียสัมมาสมาธิของท่านมีสมุทัยทั้งนั้นแหละ”

มันก็มีความโต้แย้งมา เพราะอะไร เพราะเรายังมีกิเลสอยู่ เป็นเรื่องธรรมดา เวลาออกใช้ปัญญาไปแล้ว พอใช้ปัญญาไปแล้ว นี่ว่า “คิดสมาธิๆ ออกใช้ปัญญา เราก็ใช้ปัญญาแล้วนะ ใช้ปัญญาจนหลับนอนไม่ได้เลย”

“นั่นละไอ้บ้าสังขาร ต้องกลับมาทำสมาธิอีก” เพราะรังอันนี้ไว้ง

แล้วพอมันสมคูลขึ้นมา มันก็มาปฏิบัติตามมันสมคูลของมัน มันก็ผ่านเป็นขั้นเป็นตอนขึ้นไป

เวลาหลวงปู่มันท่านเสียไปแล้ว เวลาหลวงตาท่านถึงที่สุด ท่านกลับมากราบ กราบแล้วกราบเล่า ท่านกราบธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ท่านระลึกถึงหลวงปู่มันที่ได้สั่งได้สอนมา

เหตุการณ์อย่างนี้มันเกิดขึ้นมาๆ มันก็ไปได้พลอยๆ ถ้าไปได้พลอย มันไม่เข้าใจความเป็นจริง ทำสิ่งนี้มันถึงเสียหายไปหมด ทีนี้เพียงแต่แถลงการณ์เขาบอกว่าสิ่งที่ทำมา พวกลูกศิษย์ลูกหาเป็นคณะทำการ แล้วตรวจเช็คกันไม่ได้

ถ้าคณะทำการ คณะที่ทำหนังสือขึ้นมา เวลาเราไปคูนเคย เราไปวัดไปวากัน ทุกคนก็ว่ามีปัญญาชน เรามีการศึกษา เรารู้ทั้งนั้นแหละ แล้วเราก็อยากจะช่วยเหลือเจือจานไป ทุกคนคิดอย่างนั้นจริงๆ นะ ทุกคนอยากเข้ามาปกป้องศาสนา ทุกคนอยากมาทำให้สิ่งนี้มันคง ทุกคนอยากทำให้สิ่งนี้เป็นสิ่งที่ดีงาม แล้วเราไปคูนเคย พอคูนเคยเราก็อยากทำ พออยากทำก็อาศัยความสนิท อาศัยความคุ้นเคยนั้นเข้าไปเรียบเรียง เพราะเป็นปัญญาของเรา แล้วมันเป็นอย่างไรละ

ความคุ้นเคย เห็นไหม เวลาหลวงตาท่านอยู่กับหลวงปู่มัน ท่านบอกเวลาจะคุยกันโดยส่วนตัวนะ อย่างพอกับลูกเลย

เราคุณะ หลวงปู่มันท่านแก่ท่านชราภาพมา หลวงปู่เจี๊ยะท่านเล่าให้ฟัง บอกว่าเวลาหลวงปู่มันท่านอยากได้นะ ท่านบอกว่าท่านอยู่กับเจ้าคุณอุบาลีฯ อยู่กับครูบาอาจารย์ ท่านบอกว่า “เรา

เป็นคนแก่ คนเฒ่านะ เด็กๆ พระบวชใหม่ธาตุไฟมันแรง ไม่ต้องเข้ามาวอดหрок แก่เข้ามาจับไว้เฉยๆ ธาตุไฟจะทำให้แข็งแรงขึ้นมาได้ ให้ผู้เฒ่าแข็งแรง” นี่ท่านพูดกับหลวงปู่เจี๊ยะอย่างนี้คือท่านอยากได้ ท่านอยากให้มาจับมาคลำ เพื่อธาตุไฟได้ถ่ายเข้าไป แต่ท่านก็ไม่พูด นี่ท่านอยากได้

เวลาหลวงปู่เจี๊ยะท่านเล่าให้ฟัง เวลาพระผู้เฒ่า สิ่งที่ว่าเวลาอยู่ด้วยกันเหมือนกับพ่อกับลูกเลย หลวงตาท่านอยู่กับหลวงปู่มันนะ เวลาท่านพูดกัน เวลาด้วยข้อวัตรปฏิบัติ ด้วยการอุปัฏฐากอุปถัมภ์ เหมือนพ่อกับลูกอยู่ด้วยความคุ้นเคยมากเลย แต่ถ้าเข้าธรรมะที่ไรหงายท้องทุกทีเลย สัจจะเป็นสัจจะ ความจริงเป็นความจริง มันไม่มีพ่อไม่มีลูก ไม่มี ความคุ้นเคย ไม่มี ความเกี่ยวพันอะไรทั้งสิ้น สัจจะต้องเป็นสัจจะ

ฉะนั้น สัจจะเป็นสัจจะ ถ้าเราไม่รู้สัจจะอันนั้น เราอย่าเพิ่งตีความ อย่าไปดึงฟ้าให้ต่ำ ถ้าไม่ดึงฟ้าให้ต่ำนะ อย่าไปทำเสียหาย แค่ทำให้ต้นฉับคงเดิมนั้นก็สุดยอดแล้ว แต่มันเป็นไปได้อยาก มันเป็นไปได้อยาก เห็นไหม ไก่ได้พลอย ไก่มันไม่รู้จักพลอย มันว่าไม่มีค่าหрок ไก่มันต้องการข้าว มนุษย์เราได้เพชรได้พลอย มันดีกว่าข้าวไข่ไหม นี่ก็เหมือนกัน จิตใจถ้ามันพัฒนาไปแล้วมันก็ไม่ใช่ไก่ได้พลอย มันจะได้สิ่งที่เป็นความจริงของมัน นี่มันยาก มันยากตรงนี้

เราเห็นใจมาก เราเห็นใจมาก เพียงแต่บอกว่าถ้าเราไม่รู้ สิ่งใดไม่รู้ก็วางไว้ก่อน แขนงไว้ก่อน ปรีกษาท่านผู้รู้ ถ้าผู้รู้มี

หลวงตาท่านพูดบ่อย เราจะทำสิ่งใดก็แล้วแต่ ผู้รู้มีนะ ผู้รู้มี คนที่ไม่มีความรู้เท่าเข้าไปทำสิ่งใดมันแสดงออก นี่ผู้รู้เขามีๆ ผู้รู้เขาเห็น เขารู้ได้ ถ้าผู้รู้เขาเห็นเขารู้ได้ เราจะต้องทำสิ่งใดก็แล้วแต่อย่าให้ใครเขามาชี้ว่าสิ่งนั้นมันเป็นความบกพร่องๆ นี่เป็นความบกพร่อง เราก็ต้องทำให้เราดูแลกกันไว้ ถ้าดูแลกกันไว้ สิ่งนี้ใครไม่ได้ ให้ต้นฉับนั้น แต่ต้นฉับก็ทำได้ยาก เพราะในการสังคายนาพระไตรปิฎกอยู่ครั้งหนึ่ง หลวงตาเป็นคนพูดให้เราฟังเองว่าทางวิชาการเขาทำสังคายนาในกรุงเทพฯ สังคายนาเมื่อปี ๒๕๐๐ นักปราชญ์เมืองไทยทั้งนั้นนะ

เวลาเขาสังคายนาแล้ว ในพระไตรปิฎกมันมีสุตมยปัญญา จินตมยปัญญา ทางวิชาการเขาเข้าใจได้ เพราะมันขยายความได้ว่าสุตมยปัญญาคือการศึกษา จินตมยปัญญาเป็นจินตนาการความเข้าใจได้ แต่ภาวนามยปัญญาเขาเข้าใจไม่ได้ แล้วเขาบอกว่าสิ่งนี้มีเกินมาในพระไตรปิฎก เขาจะตัดทิ้ง แล้วผู้ที่เขาอยู่ในวงการเขาเข้าใจเรื่องนี้ เขาถึงไปรายงานหลวงตาบอกว่า เขาบอกว่าภาวนามยปัญญามันไม่ที่ไปที่ไป แล้วอธิบายไม่ได้ เขาจะตัดทิ้งเลย

หลวงตาบอกถ้าตัดทิ้งพระไตรปิฎกก็จบเลย ก็ภาวนามยปัญญาเท่านั้น เป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาก็เพราะภาวนามยปัญญา เพราะภาวนามยปัญญาทำให้ลึกลงไปเป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอยู่ หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น ครูบาอาจารย์ของเราที่เกิดจากการภาวนานี้ภาวนามยปัญญาทั้งนั้นแหละ

ภาวนามยปัญญา แต่คนไม่เคยรู้เคยเห็น มันไม่รู้จักภาวนามยปัญญา แล้วก็บอกว่าสิ่งนี้มันเกินมา มันมีเกินมาในพระไตรปิฎก

แล้วตอนสังคายนา เห็นใหม่ เพราะในสังคมเราชาวพุทธนะ ถ้ามีความเชื่อใจมันคงกับใคร เขาก็จะปรึกษาองค์นั้น ฉะนั้น เวลาหลวงตาท่านมีชีวิตอยู่ ตอนที่สังคายนาเขาไปปรึกษาหลวงตา แล้วหลวงตาท่านพูดให้ฟังไง ท่านฟังแล้วท่านก็แจ่มแจ้งไปจนเขาเข้าใจ เขาเลยคงไว้ไง ยังคงไว้ในพระไตรปิฎก

นี่ทำสังคายนา แต่จะตัดเอาหัวใจมันทิ้งเลย เพราะอะไร เพราะความเข้าใจของเขาเข้าใจถึงตรงนั้นไม่ได้ แต่สุดท้ายปัญญา จินตมยปัญญาเขาเข้าใจได้ คือว่าภาวนามยปัญญาคือมันเกินมา มันแต่งเติมกันมาทีหลัง แล้วมันอธิบายไม่ได้

อธิบายไม่ได้เพราะเอ็งภาวนาไม่ถึง อธิบายไม่ได้เพราะเอ็งยังทำไม่เป็น แต่ถ้าทำเป็น นี่คือหลักเลยละ คือหัวใจมันเลย ภาวนามยปัญญานี้หัวใจมันเลย

แม้แต่นักปราชญ์เมืองไทยทั้งหมดที่เขาทำสังคายนา เขาคัดแต่สุดยอดๆ ของสังคมไทยมาทำสังคายนาอีก เขายังเข้าใจสิ่งนี้ไม่ได้เลย แล้วของครูบาอาจารย์ที่ท่านนำมา ท่านปฏิบัติมา ถ้าเราเข้าใจไม่ถึง มันเป็นไปได้ยาก เลยบอกว่า แม้แต่ทรงไว้ถ้าเรายังไม่เข้าใจ ยังทำได้ยากเลย แล้วยิ่งเอาคณะทำงาน ผู้ที่คุ้นเคยกัน ผู้ที่สนิทชิดเชื้อกันมาทำ มันก็มีความเกรงอกเกรงใจ แล้วพวกนี้เขามีสถานะทางสังคมใช้ใหม่ เป็นศาสตราจารย์ดอกเตอร์ โอโฮ! เป็นคนที่มิวิชาการศึกษา โอโฮ! เขามีสังคมยอมรับ เขามีหัวใจคนคนละ ๔-๕ หัว เอามาทำ ถ้าพระไม่มีหลัก ไปหมดเลย เกรงใจเขาๆ มันเสียหายหมด ฉะนั้น ไม่ต้องไปเกรงใจใครทั้งสิ้น เอาความจริง

ประกาศออกมา เรารอตรงนี้ เพราะประกาศออกมาแสดงว่าเขาประกาศแล้วว่าจะไม่มีการพิมพ์ซ้ำ สิ่งพิมพ์ที่พิมพ์ไปแล้วก็ถือว่าแล้วกันไปแล้ว สิ่งที่จะพิมพ์ ให้เอาประกาศเสียบแนบเข้าไป

ใครเขาจะทำ เราคิดได้ทั้งนั้นแหละ เขาทำเขาก็คิดว่าสิ่งนั้นของเขาประเสริฐเลอเลิศ เวลาเขาทำ เขาวางน้สวดขอบฟ้าอยู่แล้ว สูดยอคของโลก แล้วเขาจะเอาประกาศนี้ไปแนบให้เสียเครดิต เขามันเป็นไปไม่ได้หรอก

เวลาประกาศมานี้ดี ประกาศมาให้สังคมรับรู้ว่ามีสิ่งที่ดีที่นำมาผลิตผลาด มันไม่ควรทำซ้ำ แต่ถ้ามันไม่มีเลยมันจะดีกว่านี้ ไม่มีเลยแสดงว่าไม่มีการพิมพ์ต้นฉบับมา ใครจะไปพิมพ์ซ้ำไม่ได้ แต่ถ้ามีต้นฉบับมาแบบนี้แล้ว เวลาว่างเลยไปแล้วไม่มีใครรู้หรือ นี่ถ้าเห็นหนังสือเขาก็ไปพิมพ์เอาอนาคตข้างหน้า กรณีนี้เกิดเหมือนกับประวัติหลวงปู่มั่นในสมัยที่หลวงปู่มั่นท่านเสีย หลวงปู่มั่นนิพพาน แล้วเขาเผาศพปี ๒๔๕๓ เขาพิมพ์หนังสือจะแจกกัน หลวงปู่เจี๊ยะกับสมเด็จพระสังฆราชเป็นคนคัดค้านไว้ว่าไม่ให้แจกมา แต่เดี๋ยวนี้เต็มท้องตลาดเลย เราเห็นเอง เราอยู่ในเหตุการณ์

อย่างเช่นที่หลวงตาท่านพูดให้ฟัง ท่านพูดอะไรต่างๆ ท่านพูดอะไรให้ฟังไว้เยอะ แต่คำพูดฟังอย่างนี้บ๊อบมันเข้าใจกันได้โดยที่ว่าคุณที่มีวุฒิภาวะที่เสมอถึงจะเข้าใจได้ ท่านถึงจะพูดให้ฟัง เพราะพูดไปแล้วคนไม่เข้าใจหรือ

แม้แต่เราพูดถึงสังคายนาพระไตรปิฎก เขาจะตัดภาวนามยปัญญาทิ้ง เวลาพูดอย่างนี้ก็บอกว่า “พระสงฆ์พูดเลื่อนลอย เวลาพูดเอาแต่คิดคนเดียว สิ่งที่ว่าเขาจะตัดทิ้งมันมีจริงหรือ มันไม่ได้ตัดทิ้งหรือ ภาวนามยปัญญาเขาไม่ได้ตัดทิ้ง พระไตรปิฎกมันยังอยู่ครบสมบูรณ์นั้นแหละ ไม่มีใครเขาตัดทิ้ง”

แต่ตอนที่เขาทำกัน เขาปรึกษากัน เขากำลังจะตัด เขากำลังจะทำ เขาถึงไปปรึกษาหลวงตาแล้วหลวงตาท่านเป็นคนโต้แย้ง เป็นคนคัดค้าน เป็นคนบอกมา เขาถึงไม่ได้ตัด ใ้เบื้องหลังการทำงาน ใ้เบื้องหลังที่เขาจะตัดนี้ไม่มีใครรู้ แล้วพอเขาไปปรึกษาหลวงตา แล้วหลวงตาท่านบอกว่านี่คือหัวใจของศาสนา เขาก็ไม่ได้ตัด มันก็ยังคงอยู่

แล้วพอพูดอย่างนี้ก็บอกเราพูดเลื่อนลอย ไม่มีที่มาที่ไปไง

เพราะหลวงตาเล่าให้เราฟัง สิ่งใดก็แล้วแต่ที่ครูบาอาจารย์ท่านคุยกัน ท่านรับรู้ต่อกัน มันมีเยอะนะ แต่ธรรมดาหลวงตาเวลาท่านจะพูดสิ่งใดท่านจะพูดหลังไมค์ สิ่งใดที่เป็นสิ่งที่มีคนทำได้ มีคนเสีย คนได้หมายถึงว่า สิ่งที่เขาทำไปแล้ว เขามาทำ เขาได้ผลงานของเขา ใ้สิ่งที่มีคนได้

คนเสียท่านจะไม่พูดหน้าไมค์ ท่านจะพูดหลังไมค์ พูดกับผู้ที่ไวใจได้ พูดกับคนที่รู้ได้ ผู้ที่จะยินดี อันนี้เป็นความจริง

ถึงบอกไป มันถึงเวลาออกมา ท่านแก้ไขแล้ว เรียบร้อยแล้ว มันถึงออกมาเป็นพระไตรปิฎก ที่เรากำลังศึกษากันอยู่นี้ไง แต่ตอนที่เขาสังคายนาคำว่า “สังคายนา” ก็มีโอกาสที่จะแก้ไขใหม่ ตอนที่สังคายนาคือกำลังจะโหวตกันใช่ไหมว่าอันนี้ใช้ได้ อันนี้ใช้ไม่ได้ใช่ไหม อันนี้เกินมา อันนี้ไม่เกินมาใช่ไหม กำลังจะตัดทิ้ง แล้วเขาไปปรึกษาท่านว่าเขาจะตัดอย่างไรที่ถูกต้องไหม

ท่านบอก “ไม่ได้ ถ้าตัดทิ้งก็หมดเลย หมดเลย”

เหมือนกับตอนที่ว่าเวลาพระเราไปเที่ยวป่า ท่านบอกว่าถ้าตัดป่าออกไปจากพระ พระกรรมฐานไม่มี กรรมฐานก็จะหมดแล้ว ป่าเขาลำเนาไพรมันเป็นที่พักผ่อนพระ ท่านบอกอย่างนี้ท่านจะพยายามดูแลฝึกหัดพระผู้น้อยขึ้นมา

นี่พูดถึงว่าถ้ามันเป็นจริงมันก็เป็นจริง ถ้ามันไม่เป็นจริง เราทรงไว้ เราอย่าเพิ่งไปทำอะไร ถ้าประกาศออกมาแล้วบอกว่าไม่ให้พิมพ์ซ้ำ เราพอใจมาก มันเป็นความทุกข์ของเราเลยละ เป็นความทุกข์มากนะ เป็นความทุกข์เพราะว่ามันเป็นประสบการณ์ทั้งชีวิตของหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น คุณหนังสือปฏิบัติพาพระธุดงค์กรรมฐานที่พิมพ์มา ไปดูปกหลังหนังสือปฏิบัติพาพระธุดงค์กรรมฐานสิ พอหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านปฏิบัติของท่านถึงที่สุดแห่งทุกข์ แล้วท่านก็สั่งสอน สัททวิหาริก หลวงปู่ชอบ หลวงปู่ขาว หลวงปู่ฝั้น หลวงปู่แหวน ท่านฝึกฝนมามหาศาล ปฏิบัติเครื่องดำเนิน ปกหลังจะมีภาพหลวงปู่ชอบ หลวงปู่ขาว

สัททวิหาริก ปฏิบัติพาของพระกรรมฐานไง ตั้งแต่ชีวิตบรูชอาชาไนย หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นเป็นบรูชอาชาไนยที่ท่านพยายามค้นคว้าของท่านมา แล้วสัททวิหาริกที่เป็นบรูชอาชาไนย หลวงปู่ขาว หลวงปู่ชอบ ท่านเป็นบรูชอาชาไนย ท่านเอาจริงเอาจัง ท่านทุ่มเททั้งชีวิตของท่านแล้วเป็นปฏิบัติมา แล้วเรามาที่เราทำอะไรกัน

มันถึงว่าเป็นทุกข์ของเราเลยแหละ แต่ถ้าเขาประกาศออกมาแล้วนี่เราพอใจ แต่ถ้ามันไม่มีเลย ไม่ทำต้นฉบับไว้เลยนะ จะไม่มีใครเอาไปพิมพ์ซ้ำได้อีกข้างหน้า เราห่วงอนาคตข้างหน้าอีก เพราะมันมีหนังสืออยู่แล้ว เรารู้กันตอนนี้ ตอนนี้เรารู้กัน แต่พอพ้นจากเราไป ใครจะรู้ข้างหน้า

เหมือนกับที่หลวงปู่เจี๊ยะ หลวงตาท่านเล่าถึงสมัยหลวงปู่มั่นว่ามั่นมีเหตุการณ์อะไรเกิดขึ้นมา หลวงปู่เจี๊ยะกับหลวงตาท่านเล่าให้เราฟัง นี่มันยังสืบต่อกันมา แล้วเรามาพูดนี้

“พระสงฆ์เอาอะไรมาพูด พระสงฆ์พูดพูดเลื่อนลอย ไม่มีเหตุมีผล”

เพราะว่าท่านพูดหลังไมค์ใจ คนจะรู้ได้ คนจะเข้าใจได้ มันพูดแล้วเข้าใจได้ ถ้าคนที่เข้าใจไม่ได้ พูดไปนะ “เอ! อาจารย์ท่านยังลำเอียงเพราะรักหรือเปล่า เอ! อาจารย์เราลำเอียงอยู่ไหม รักทางนี้มากกว่าทางนี้หรือเปล่า เห็นทางนี้ดีกว่าทางนี้หรือไม่” เห็นไหม ถ้าคนไม่มีพื้นฐานมันมองคนพูดเป็นอีกอย่างหนึ่งเลย

แต่ถ้าคนมีพื้นฐานมันมีเหตุมีผล แล้วมันเข้าใจได้นะ ไม่ลำเอียงเพราะรัก ไม่ลำเอียงเพราะใครทั้งสิ้น ถ้าเป็นสังคัม เราอยู่ด้วยสังคัม เห็นไหม มองคนในแง่ดี เรารักกัน เราอยู่ด้วยกันเป็นสังคัมเดียวกัน

เวลาหลวงตาท่านอยู่กับหลวงปู่มั่นเป็นพ่อกับลูก แต่เวลาพูดธรรมะนี้ไม่ได้ สัจจะต้องเป็น สัจจะ ความจริงต้องเป็นความจริง จะให้เป็นอย่างอื่นไปไม่ได้ สัจจะต้องเป็นสัจจะ เราจะเข้าถึงหรือเราเข้าไม่ถึงอยู่ที่อำนาจวาสนาของเรา เราจะประพฤติปฏิบัติได้หรือไม่ได้อยู่ที่คุณงามความดีของเรา อยู่ที่ความเพียรของเรา อยู่ที่ความวิริยะอุตสาหะของเรา

แต่สัจจะความจริงอันนั้น ธรรมอันนั้นขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ธรรมที่เหนือโลกนั้น เท็ดหนูใส่ศิระไว้ แล้วเราพยายามประพฤติปฏิบัติของเรา เอาความจริงของเรา เพื่อประโยชน์กับเรา เอวัง